

Hvem byggede Suldrup Kirke?

Skrevet 1999 af Poul Christensen, har tidligere været bragt i "Hanan" 5. Rk. Nr. 8 1999

Der har ligget en kirke eller et kapel ved Albæk hovedgård. Den nævnes i et middelalderskrift, og i Pontoppidans Danske Atlas nævnes endnu i 1700-tallet at der var rester af denne kirke i Albæk Mark. Mere ved vi ikke om Albæk kirke.

Der har også ligget en kirke i Rodsted, og om denne ved vi mere. Præster der af og til måtte svare på spørgsmål fra konge og bisp kunne i 1678 oplyse at "de gamle siger sig, at have hørt at en mand, som fordom boede i Peder Nielsens gård i Suldrup havde samlet Suldrup kirke af tvende kapeller, den ene stod ved Albæks hovedgård, den anden på Roedsted mark, med vangen (kirkegården) som endnu kendes...".

Dette notat af præsten i Sønderup-Suldrup fra 1678 er særdeles interessant. Her får vi en del at vide. Næmlig at Suldrup kirke var blevet stykket sammen af to nedlagte kirker eller kapeller fra nabolaget af en mand, der åbenbart ville sætte sig et minde, og som vel at mærke havde råd til det.

Suldrup Kirke ca. 1920

sikre romanske enkeltheder. At der står en gammel runesten ved kirken skal man ikke lade sig narre af, den er blevet flyttet hen til kirken.

"Trap Danmark" nævner Suldrup kirke som en romansk kirke, men at den er så stærkt ombygget, at sikre romanske enkeltheder ikke mere er at se. Det samme siger andre opslagsværker. Dersom kirken er blevet flyttet, ombygget, eller nedrevet og genopbygget engang i 1500-tallet, falder dette fint i tråd med præstens beretning. Man havde ved en flytning ikke den ekspertise, der skulle til for at genopbygge en romansk kirke af stumperne fra to nedbrudte kirker. Der er ikke noget at sige til at eksperterne mener, at man ikke længere kan se

Folkeoverleveringen har også en historie om at bymændene i Rodsted og Suldrup i deres uenighed om hvor kirken burde ligge, lod opfede to tyrekalve for at lade dem kæmpe indbyrdes med henblik på at afgøre stridigheden. Da Suldrupkalven vandt kampen, så blev de to kirker nedlagt og af stumperne opførte man så Suldrup kirke. En sjov historie, der som så mange andre fødtes i folkedybet for at blive fortalt videre gennem generationer.

Tilbage til Suldrup kirke og Peder Nielsen. Heldigvis ved vi efterhånden en hel del mere om Suldrup by, der i middelalderen hørte til de mindste, men som var domineret af en vis form for "overklasse". Ved at følge Peder Nielsens gård tilbage fra 1678 til "de gamle siger at have hørt", så når vi tilbage til sidste halvdel af 1500-tallet, hvor "gamle Jost Christensen" havde været selvejer i Suldrup i mange år. Byen bestod dengang kun af 2-3 gårde med et par afbyggerejendomme. Jost nævnes dette år, da kronen afhænder sin andel af selvejergårdene i Suldrup.

Hvem var "gamle Jost Christensen"? Han var en "ufri" bonde, som det hed dengang, men han giftede sig over sin stand, idet han ret tidligt ægtede Inger Jepsdatter Benderup, adelig født og enke efter Bertel Hørby, ligeledes en mand af adel. Med Inger Jepsdatter fik Jost en hel del pibegbørn i tiden omkring reformationen, og disse fik han afsat til en række kendte mænd i Himmerland, mest herredsfogeder og andet godtfolk, som altså tilhørte overklassen blandt ufri bønder. Denne historie bør i øvrigt fortælles en anden gang.

Jost var omkring 1559 blevet enkemand og må have haft råd til at bygge en kirke i Suldrup af forhåndenværende kirker/kapeller. Måske har byggeriet allerede fundet sted mens fru Inger levede, det ved vi ikke, men i tiden omkring reformationen og årene derefter skete der en hel del med nogle af de gamle romanske kirker. En del forsvandt, nu da man ikke længere havde gode indtægter. Motivet til at flytte eller rettere bygge en kirke i Suldrup kender vi ikke, men da Rodsted lå i Sønderup sogn, som i forve-

jen havde en kirke, og da kapellet ved Albæk kan siges at have ligget lidt af vejen, kunne det være det grund nok for en initiativrig og velbeslået(?) mand, der har villet sætte sig et personligt mindesmærke ved at gøre Suldrup til sogneby. Mens vi altså ikke ved hvor Albæk kirke har ligget, så ved vi til gengæld hvor Rodsted kirke har ligget.

Nuværende Rodsted Kirkegård

Rodsted Kirkegård ligger lidt nordvest for Rodsted, en stor velholdt ejendom, som i dag ejes af Gert Fischer. På de tre sider er gårdens have indhegnet af resterne af det gamle kirkegårdsdige, og Gert Fischers forgænger har ved udgravning til en septiktank i haven fundet rester af skeletter, og endnu i forrige århundrede fandtes der murrester fra den gamle kirke på stedet. Da gården antagelig i midten af 18-tallet blev flyttet ud fra Rodsted by, har man brugt af de gamle sten til fundament for gården, som den ser ud i dag.

Lidt inventar findes bevaret. Års museum skal være i besiddelse af et topstykke til en prædikestols-himmel, men mere spændende er en udskåret altertavle, som nationalmuseet i 1938 for dyre penge måtte købe hjem fra udlandet. 75 år før havde man fået den tilbudt, men dengang mente man at dets værdi var så ringe, at man afslog tilbudet.

Kisten fra Albæk

Fra arkivets korrespondance kan vi finde et billede af en kiste, som en møller i Hjedsbæk engang tabte til forvalteren på Torstedlund i kortspil. Denne kiste skulle ifølge familietraditionen have stået i Albæk kirke. Det er nu næppe tilfældet, men i to felter på fronten af kisten findes der udskåret to motiver: Bebudelsen og Betlehemsscenen, og de er udpræget gotiske og kan fint stamme fra en prædikestol, som er blevet skilt ad da kirken blev nedlagt.

Suldrup Kirke med tårn – tilføjet 1944

Efter det foreliggende ser det altså ud til at "Gamle Jost Christensen" hørte til kirkebyggerne, Honnette ambitioner har altid eksisteret, men han har nu nok haft lidt at starte med. Allerede i 1483 blev Suldrup kirke af kong Hans tildømt et par bøndergårde, altså må der på stedet have ligget en kirke i forvejen. Denne har måske ikke haft det så godt, måske har den hørt til de ydmyge småkirker bestående af skib og kor, som man endnu kan finde dem rundt omkring i tyndt befolkede egne.

Ved at tage noget fra de to andre kirker og måske samle det hele fra bunden af, har han fået sat sig et personligt minde og Suldrup har fået sig en lidt større kirke end den før havde haft. Men Jost har savnet en ekspert i romansk kirkebyggeri.